

NS Nyhetsbulletin

Nummer 164

Grundades 2015

11 / 2020 (131)

Nekrolog över Weimar

Den tyska Weimarrepubliken hör numera till det förflutna. Vid dess födelse i november 1918 uppbars den av tvenne faktorer. Den ena av dessa, den långt starkare, var negativ. Den bestod av nederlagsstämning, trötthet, missmod, demoralisation, pöbelutbrott och småsint partikonkurrens. Den andra var positiv - men mycket lös och mycket svag. Den bestod av en politiskt-naivistisk tro på demokrati, socialisering och folkens broderskap. Den förra faktorn blev länge bestående och satte den egentliga prägel på Weimarrepubliken. Den andra däremot förflyktigades snabbt. Redan efter tre, fyra år var den i stort sett konsumerad - ihjälslagen av Versaillesfreden, skadeståndsutpressningen, schieberdömet och inflationen. Därefter saknade Weimarregimen all moralisk hållning och all verklig livskraft. Så föll den långsamt sönder inifrån, ända tills den slutligen efter en flerårig dödskamp fördes till graven under en flodvåg av folkentusiasm i mars 1933.

Weimarepoken har sålunda nu blivit historia, och om denna historia än ligger mycket nära i tiden, så ter sig dock denna epok redan nu som mycket grundligt död. Dess politiker äro som uppslukade av jorden, dess lösensord har en tom klang, och dess svart-vit-gula fana finnes ej ens på

något museum. Det kan synas berättigat att göra ett försök till en nekrolog.

I politik och historia gäller ej satsen: "De mortuis nihil nisi bene" – "Om de döda intet annat än gott". En ständigt fortgående pejling av det förflutna, en ständigt ur nya utgångslägen och nya synpunkter förnyad prövning, förnyad förståelse av vad som

skett i det som syntes ske, är en andlig livsnödvändighet för varje sunt folk. Här gäller det dock icke i främsta rummet att göra ”rättvisa”. Det är ett ouppnåeligt ideal. Till den gudomliga upphöjdhetens visa domslut nå vi aldrig fram, och även historieuppfattningen är ett uttryck för levande och kämpande mänsklighet. Men vi äro alla skyldiga att så gott vi kunna söka förstå den tid, i vilken vi satts att verka. Härtill hör framför allt förståelse av de närmast föregående epokenas innebörd. Och eftersom Tysklands senaste utveckling varit av för Europa i dess helhet avgörande betydelse är tolkningen av Weimar-epoken även för Sveriges del en ingalunda betydelselös sak.

Liksom alla nya politiska regimer gjorde även Weimarrepubliken. På sin tid ett försök till legendbildning beträffande sin tillkomst. Den skulle handlat om hur det utpinade och bedragna folket rest sig i sitt majestät, i förtvivlan och heroism, och skakat av sig sitt påhäng av furstligheter, militarister och byråkrater. Detta gick emellertid mycket illa ihop med en av alltför många väl känd och ännu icke glömd verklighet. Legendan hann heller aldrig bli riktigt färdig. Härtill bidrog även den omständigheten, att den motverkades av en annan legend, mindre lätt kontrollerbar, och som därför också långsamt men säkert vann terräng. Det var legenden om ”novemberförbrytarna” och om ”dolkstöten i ryggen”. Den senare legenden hade visserligen betydligt mera verklighetsinnehåll än den förra: de landsförrädiska marxistiska intrigerna bakom fronten hade verkligen väsentligt bidragit att försvåra den tyska arméns sista försvarskamp, även om nederlaget på grund av den fruktansvärda övermakten sannolikt ändå icke kunnat undgås. Det skulle däremot faktiskt ha varit en lätt sak att i november 1918 med tillgängliga polisresurser och pålitliga fronttrupper stoppa

de myteristiska matrosen i Kiel, Berlin och annorstädes, som nu finga figurera som revolutionshjältar - om man på bestämmande håll verkligen velat detta. Och när den stortalige, men förskrämda, obetydliga och fåfänge Scheidemann utropade republiken från riksdagshuset i Berlin, så skedde detta också helt visst med mera fruktan och bävan än revolutionär hänförelse i hjärtat. Vad han närmast tänkte på var att förekomma kommunisterna.

Nej, sanningen var helt enkelt den att de som regerade Tyskland och kommenderade dess arméer själva genom presidenten Wilsons och de allierades proklamationer blivit övertygade om att deras personer stodo i vägen för en dräglig tysk fred. De drogo sig därför frivilligt tillbaka. Bakom detta lågo de bästa avsikter - men också den olycksdigra tyska egenskap som heter politisk naivitet. Uttalandena från fiendesidan om att man ej ville sluta fred annat än med ett demokratiskt Tyskland voro nämligen i verkligheten intet annat än ett trick, avsett att ytterligare splittra den tyska folkfronten. Detta trick lyckades över förväntan. De gamla tyska makthavarna höllo, bildligt talat, till de häpna och skrämda parlamentariska marxistledarna ett tal av ungefär följande innehåll: Vi gå, eftersom det är fiendens villkor för en dräglig fred. Gå ni fram och figurera på arenan. Vi garantera i det gemensamma fosterlandets intresse statsapparaten lojalitet. Gör det bästa möjliga!

Naturligtvis blev freden efter denna abdikation ej bättre än eljest skulle blivit fallet, snarare tvärtom. Fredsdiktatet i Versailles blev därför också en bitter läxa för de tyskar som inbillat sig att demokratiseringen skulle ge Tyskland en bättre fred. De voro då ganska många.

Hade däremot den tyska republikanska statsledningen i juni 1919 ägt beslutsamhet nog att avvisa fredsvillkoren, skulle den efter vad man numera har sig bekant för-

modligen ha uppnått en för Tyskland bättre fred. Ententefredsstiftarnas enhetsfront stod nämligen vid den tidpunkten inför sin sprängning. Och en bättre fred för Tyskland år 1919 skulle också ha betytt en bättre fred för hela Europa och för hela världen - ingalunda minst för Tysklands segerrika fiender själva.

Men ödet hade sin gång. Weimar-Tysklands huvudsakligen endast i parlamentarisk knipslughet tränade statsmän ägde varken denna beslutsamhet eller denna klarsyn och underskrevo därför freden av den 28 juni 1919. Dessförinnan hade emellertid det gamla Tysklands män i spetsen för de plikttrogna resterna av frontarmén med vapen i hand och under stora blodsoffer avvärjt de från november till maj i en enda serie fortlöpande kommunistiska anloppen. Denna kamp med förtvivlan i hjärtat var verkligt heroisk. Det skördade ingen direkt lön. Men den räddade Europa från en kommunistisk revolution - första gången. Andra gången skedde räddningen också i Tyskland. Det var i februari-mars 1933.

Sedan Weimarförsamlingens politiker sålunda bevarats från att undansopas av den verkliga revolutionen, och sedan de underskrivit freden i Versailles, kunde de med en suck av lättnad börja inrätta Tyskland som de ville ha det - givetvis inom de gränser, som gävo sig själva på grund av det verkliga maktläget i landet. Detta läge karaktäriserades dels därav att det gamla Tysklands män - sedan de slagit tillbaka kommunistanloppet - alltjämt stodo i reserv Reichswehr och statsförvaltning, på lantgårdar, i handelshus och fabriksledning, samt dels därav att storfinanserna, som de republikanska regeringarna på goda grunder ej gjorde något allvarligt försök att kontrollera, beredde sig på nya oanade möjligheter och en väldig expansion.

Men vad kunde då Weimarmännen göra? Och vad gjorde de?

De gjorde följande: De införde att börja med den svart-vit-gula fanan från 1848, därigenom skapande ett nytt och onödigt splittringsmoment i folket. De skrev vidare färdig en ultrademokratisk och teoretiskt sett tämligen logiskt uppbyggd riks författning, varefter de läto årsdagen för författningens proklamerande - den 11 augusti - bli en offentlig högtidsdag - ett firande, som inom parentes sagt fortfor ända till dess det blev alltför genant att jämföra författningen med den föreliggande politiska verkligheten. De besatte vidare tillgängliga tjänster och ämbeten med sitt partifolk, så långt detta praktiskt och utan alltför stor skandal lät sig göra.

Därutöver kunde emellertid Weimarmännen faktiskt ej göra så värst mycket. Sannolikt önskade de det ej heller, i varje fall icke med någon starkare viljeintensitet. De hade ju nu blivit de "besittande" partierna.

Det tyska folket - alltid politiskt lättroget - trodde ännu kort efter kriget - såsom särskilt valen år 1920 utvisade - i mycket stor utsträckning på demokrati och socialism, socialism i begrepp av socialisering. Det trodde för övrigt både på demokrati och socialism, ja, även på det socialdemokratiska partiet, vilket jämte Centrum och den under regimens senare år snabbt bortdöende så kallade borgerliga vänstern var den egentliga politiska bäraren av Weimarregimen.

Demokrati i fullaste mått hade ju också tyska folket fått i Weimar författningen. Till belåtenhet för somliga och till sorg för andra visade denna demokrati sig vara synnerligen lätt manövrerbar av storfinans, press och politiker samt därför också länge alldeles ofarlig för de verkliga maktthavarna i landet.

Socialism i betydelse av socialisering kunde däremot icke på allvar få komma i fråga - detta dels därför att storkapitalet -

särskilt det utländska - var för mäktigt, och dels därför att allvarliga försök i den riktningen skulle kunnat väcka det gamla Tysklands makter till ett för Weimarregimen ödesdigert motstånd.

Det återstod därför för regimen män till sist föga annat än att sätta sig fast i statstjänster, riksdagsmandat, fackförenings- och socialbyråkrati, samt draga de fördelar som härav följde och i övrigt försvara "demokratin", det vill säga detta monopol, samt se ut som om man regerade landet.

Så fortsatte det till regimen fall. Klientelet blev härunder allt större och intressegemenskapen mellan dem som profiterade av regimen allt fastare. Samtidigt blev emellertid hela Weimarstatens isolering från den levande folk känslan alltmera utpräglad.

Men, frågar man kanske, gjordes det då verkligen under Weimarrepublikens tid inga statsmannamässiga insatser i det offentliga livet, genomfördes inga nyskapelser av bestående värde genom regimen män?

Det kan synas vara ett hårt tal, men det är verkligen mycket svårt att besvara dessa frågor annat än med nej. Den utåt synliga statsledningen spelade nämligen under så gott som hela denna tid endast en skenroll. De verkligt betydelsefulla avgörandena träffades över riksdagspartiers och även regeringsledamöters huvuden. Vad stort skedde i Tyskland under Weimartiden skedde icke blott tyst, utan det skedde också snarare med Tyskland än i Tyskland, det vill säga den betydelsefullaste utvecklingen förlöpte på det utrikespolitiska området och här voro både tyska staten och tyska folket snarare objekt än subjekt. De naiva bland socialdemokraterna trodde länge att skadeståndsskulden kunde betalas av de rika och hade ur denna synpunkt ingenting alls emot "Erfüllungspolitik". De vaknade emellertid så småningom till en annan insikt. Erfüllungspolitikerna ledde i sitt

första stadium till inflation och - när denna ej hjälpte längre - till Ruhrockupationen.

I sitt andra och något slugare stadium ledde denna politik - efter Locarnoavtal och Dawesplan - till Tysklands skuldsättande över öronen till Amerika, England med flera länder - allt skulder, som tills vidare finansierade både skadestånd och en dyrbar socialpolitik, men som med visshet aldrig kunna inlösas efter den räntefot som kontrakterats. Att skadeståndet slutligen helt försvann, var knappast tysk statsmannakonsts förtjänst utan berodde främst på den världen runt till sist oemotståndligt verkande insikten att dessa internationella likvider utan ekonomiska motprestationer voro ett fördärv för alla - i sista hand även för det främsta mottagarlandet, Frankrike.

Weimar-Tyskland har dock haft en statsman, Gustav Stresemann. Visserligen hörde han icke till de stora historiska gestalterna, men han var dock en god patriot både för Tysklands och för Europas del, vidare en man med verklighetssinne och en skicklig diplomat, som gjorde både Tyskland och Europa betydelsefulla tjänster genom att under en svår period mildra motsättningen till Frankrike, påskynda slutandet av det öppna sår i Europa, som Rhenlandsockupationen utgjorde, samt vinna nya krediter och nytt förtroende för Tyskland i England och Amerika - allt saker, som i dåvarande läge svarade mot situationens krav. Men någon verklig ledare för folk och stat kunde Stresemann aldrig bli. Och om de övriga av Weimartidens parlamentariska politiker lönar det sig knappt att tala. Somliga komma att få skylta som tvetydiga konjunkturmän, men över flertalet kommer historien att hölja den barmhärtiga glömskans mantel.

Den tyska parlamentariska demokratin från 1919 till 1930 - under vilket sistnämnda år den praktiskt taget upphörde att fungera - har i själva verket aldrig gjort någon

Stöd de nationella politiska fångarna; skriv uppmuntrande brev till dessa:

Alfred Schaefer
Hindenburgring 12
86899 Landsberg am Lech
Germany

Matthew F. Hale 15177-424
USP Marion
U.S. Penitentiary
PO Box 1000
Marion, IL 62959

Ursula Haverbeck
JVA Bielefeld-Brackwede
Umlostraße 100
33649 Bielefeld
Germany

<https://freiheit-fuer-ursula.de/>

Horst Mahler
JVA Brandenburg a.d. Havel
Anton-Saefkow-Allee 22
14772 Berlin
Germany

Sylvia Stolz
Münchener Str. 33
86551 Aichach
Germany

glad. Systemet kunde aldrig skapa en fast statsledning. Det gick icke ens iland med uppgiften att skapa former för att taga itu med de betydelsefullare av de löpande spörsmålen. Den politiska personal, som sysslade med det så kallade ansvariga regerandet - i verkligheten en av de oansvarigaste av verksamheter - utvecklade härunder en i vissa hänseenden verkligt framstående förmåga att gå runt om alla allvarligare problem och att ej låtsas om de livsviktiga avgöranden, som skedde över deras huvuden. Hela konsten bestod i att till synes gå upp i den politiska apparatens detaljer och att hålla partierna vid liv genom att tvista om oväsentliga ting. Med

sedvanlig tysk plikt känsla gingo medborgarna i tiomilliontal upprepade gånger till valurnorna - men allt flera gjorde detta just i syfte att protestera mot det regerings-system, vars symbol dessa valurnor utgjorde. I varje fall befann sig intresset för det småviktiga parlamentariska figurerandet i ohjälpligt sjunkande. Och när från 1930 verklig nöd ånyo gjorde sig gällande i Tyskland greps snart nästan hela folket av verklig avsmak för detta sterila system, som i dagligt tal merendels benämndes med i tryck olämpliga uttryck.

Fortsätter i nästa nummer

NSDAP / AO är världens största leverantör av nationalsocialistiska propaganda!

Tryckta och online tidskrifter på många språk
 Hundratals böcker på över ett dussin språk
 Över 100 webbsidor på dussintals språk

BESTÄLLNINGSFÖRMULÄR

() Donation - DITT stöd gör vårt arbete möjligt.

() NS Nyhetsbulletin, prenumeration för de kommande tolv utgåvorna: 30,00 Euro eller US \$ 30,00. [Ange vilket språk och vilken utgåva som önskas.] Vänligen inkludera artikelnummer, beskrivning och pris.

Namn _____
 Gata _____
 Stad _____ Province _____ Postnummer _____
 Land _____
 E-postadress (valfritt) _____

NSDAP / AO - PO Box 6414 - Lincoln NE 68506 - USA